

Με την αθρόα προσέλευση θεατών φαίνεται πως ο στόχος της Art Athina να της αναγνωριστεί μια ισότιμη θέση στον διεθνή εικαστικό χάρτη εκπληρώθηκε με τον πιο αισιόδοξο τρόπο στο τετράημερο που έληξε την περασμένη Δευτέρα.

«Εισβολή» θεατών στην Art Athina

Στη διεθνή αποδοχή της πρόσκλησης συνέβαλαν κυρίως οι αίθουσες τέχνης του εξωτερικού, που φέτος ανήλθαν στις 22, από τις 50 που συμμετείχαν συνολικά, προσκαλώντας οι ίδιες φιλότεχνους από τις χώρες τους. Ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα είχε η ιδέα φιλοξενίας και ξενάγησης 30 συλλεκτών από την Αμερική και την Ευρώπη, οι περισσότεροι από τους οποίους προχώρησαν σε αγορές έργων τέχνης.

Σύγχρονες δημιουργίες τριακοσίων καλλιτεχνών συνομίλησαν αρμονικά τόσο μεταξύ τους όσο και με τον κόσμο που τις θαύμασε, αποδεικνύοντας πως οι Έλληνες καλλιτέχνες μπορούν να σταθούν ισάξια πλάι στους Γάλλους, τους Βρετανούς, τους Γερμανούς ή τους Ιταλούς ομοτέχνους τους. Αν και πρωταγωνίστρια της όγδοης Art Athina ανακηρύχθηκε η φωτογραφία -ως η πλέον διαδεδομένη μορφή εικαστικής έκφρασης σήμερα- δεν έλειψαν οι πρωτοποριακές δουλειές από το χώρο της ζωγραφικής, της γλυπτικής και φυσικά των εγκαταστάσεων. Ελπίζουμε ότι την επόμενη χρονιά τα video projects θα τύχουν πιο οργανωμένης παρουσίασης, ώστε να έχουμε μια αντιπροσωπευτική εικόνα της ενδιαφέρουσας «εισβολής» των νέων μέσων στην παγκόσμια τέχνη. Ως ελλείψεις θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η προσπάθεια πανελληνίας εκπροσώπησης των γκαλερί, καθώς περιορίστηκαν στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, ενώ δεν στάθηκε τελικά δυνατό να λειτουργήσει το πωλητήριο με α-

Η φετινή Art Athina, η ελληνική απάντηση στις διεθνείς εικαστικές foire, είναι κιόλας παρελθόν.

Η αυλαία έπεσε την περασμένη Δευτέρα στο εκθεσιακό κέντρο Helexpo, ύστερα από τέσσερις ημέρες αθρόας προσέλευσης φιλότεχνων, συλλεκτών, καλλιτεχνών, ιστορικών τέχνης που έφτασαν στην Αθήνα απ' όλες τις γωνιές της Γης, αγγίζοντας τους 20.000.

Της Μαρίας Τσιλιμιδού

ντίγραφα και αντικείμενα τέχνης από μουσεία και κέντρα τέχνης. Σε γενικές γραμμές πάντως, οι στόχοι της διοργανώτριας αρχής -του Πανελληνίου Συνδέσμου Αιθουσών Τέχνης- να μπει η ελληνική τέχνη στην ευρωπαϊκή αγορά και να της αναγνωριστεί μια ισότιμη θέση στο διεθνή εικαστικό χάρτη, φαίνεται ότι εκπληρώθηκαν με τον πιο αισιόδοξο τρόπο.

Ιδιαίτερα ενημερωτική ήταν η συζήτηση με θέμα «Κρατική πολιτική στην υποστήριξη της σύγχρονης τέχνης», που πραγματοποιήθηκε στους χώρους της Helexpo το μεσημέρι της Παρασκευής 24 Νοεμβρίου. Τη συζήτηση συντόνισε ο μορφωτικός ακόλουθος της Γαλλίας στην Ελλάδα Tidier Talpin, ενώ έλαβαν μέρος η Alberte Grynpras-Nguyen, ανώτερη επιμελήτρια πολιτιστικής κληρονομιάς και αρμόδια εικαστικών τεχνών του υπουργείου Πολιτισμού της Γαλλίας, ο Jany Boudais, σύμβουλος εικαστικών, αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του υπουργείου Εξωτερικών της Γαλλίας, ο Daniel Abadie, διευθυντής

της Galerie Nationale du Jeu de Paume του Παρισιού και η Andrea Rose, διευθύντρια εικαστικών τεχνών του Βρετανικού Συμβουλίου. Εμφανής ήταν η απουσία υποστήριξης της ελληνικής θέσης από κάποιον αντίστοιχο επίσημο φορέα, που φαίνεται ότι περιορίστηκε στην κήρυξη της επίσημης έναρξης των εκδηλώσεων της Art Athina από τον Ευάγγελο Βενιζέλο, το προηγούμενο βράδυ. Για να είμαστε αντικειμενικοί, επρόκειτο να λάβει μέρος στη συζήτηση η πρώην σύμβουλος Εικαστικών Τεχνών του ΥΠ.ΠΟ. Άννα Αθανασοπούλου, αλλά... την πρόλαβαν οι εξελίξεις. Γεγονός πάντως είναι πως ο σχεδιασμός μιας σοβαρής κρατικής πολιτικής υποστήριξης της σύγχρονης τέχνης και η σταθερή εφαρμογή της δεν εξαρτώνται από τα πρόσωπα, που, έτσι κι αλλιώς, έρχονται και παρέρχονται.

Η ανάπτυξη μιας κοινής, παγκόσμιας εικαστικής γλώσσας, μακριά από εθνικούς ή διεθνείς διαχωρισμούς, αναγάζεται ως επιβεβλημένη ανάγκη απ' όλους τους ομιλήτες. Σύμφωνα με την Andrea Rose: «Το

British Council στόχο έχει μέσω των 109 παραρτημάτων του σε όλο τον κόσμο, την προώθηση της καλλιτεχνικής παραγωγής εκτός των συνόρων του Ηνωμένου Βασιλείου. Δεν χρηματοδοτεί απευθείας τους καλλιτέχνες, αλλά τα ιδρύματα τέχνης κι αυτά με τη σειρά τους ενισχύουν τη δημιουργία. Τα τελευταία χρόνια η βρετανική κυβέρνηση έχει αντιληφθεί ότι η τέχνη δεν είναι πολυτέλεια των ολίγων, γι' αυτό διαθέτει σημαντικά ποσά (π.χ. έσοδα από τυχερά παιχνίδια), αν και τα υψηλότερα κονδύλια δίδονται περιφερειακά από τις δημοτικές αρχές. Στρεφόμεστε σε νεότερους καλλιτέχνες, δεδομένου ότι τα έργα τους είναι φθηνότερα, κι έτσι συστήνουμε μια σημαντική πολιτιστική παρακαταθήκη».

Η Alberte Grynpras-Nguyen από την πλευρά της, υποστήριξε πως «μόνο το 1999 καταβλήθηκαν 23.000.000 φράγκα για αγορές της Εθνικής Πινακοθήκης Σύγχρονης Τέχνης της Γαλλίας (ένα τμήμα της οποίας θα εκτεθεί προσεχώς στο Μουσείο Μπενάκη). Η κρατική βοήθεια παρέχεται με υποτροφίες στους καλλιτέχνες, με στόχο να ολοκληρώσουν το έργο τους, αλλά και στις γκαλερί, ώστε να παρουσιάζουν εκθέσεις νέων, πρωτοεμφανιζόμενων δημιουργών. Σημαντική ήταν η φορολογική ελάφρυνση προς τις αίθουσες τέχνης, με τη μείωση του φόρου από 8% σε 4,5%. Μέχρι στιγμής τα περιφερειακά κέντρα χρηματοδότησης έχουν αγοράσει 13.000 έργα, ενώ οι δημόσιες συλλογές έχουν εμπλουτιστεί κατά 70.000 έργα».

«Ό,τι παράγει δυστυχία είναι ...ανήθικο»

Η όγδον Art Athina μόλις έφτασε στο τέλος της και διανύουμε ήδη ένα απολογιστικό στάδιο, με νωπές εντυπώσεις όχι μακριά από το ίδιο το γεγονός, και από μια άλλη άποψη ίσως αρκετά νωρίς για συμπεράσματα.

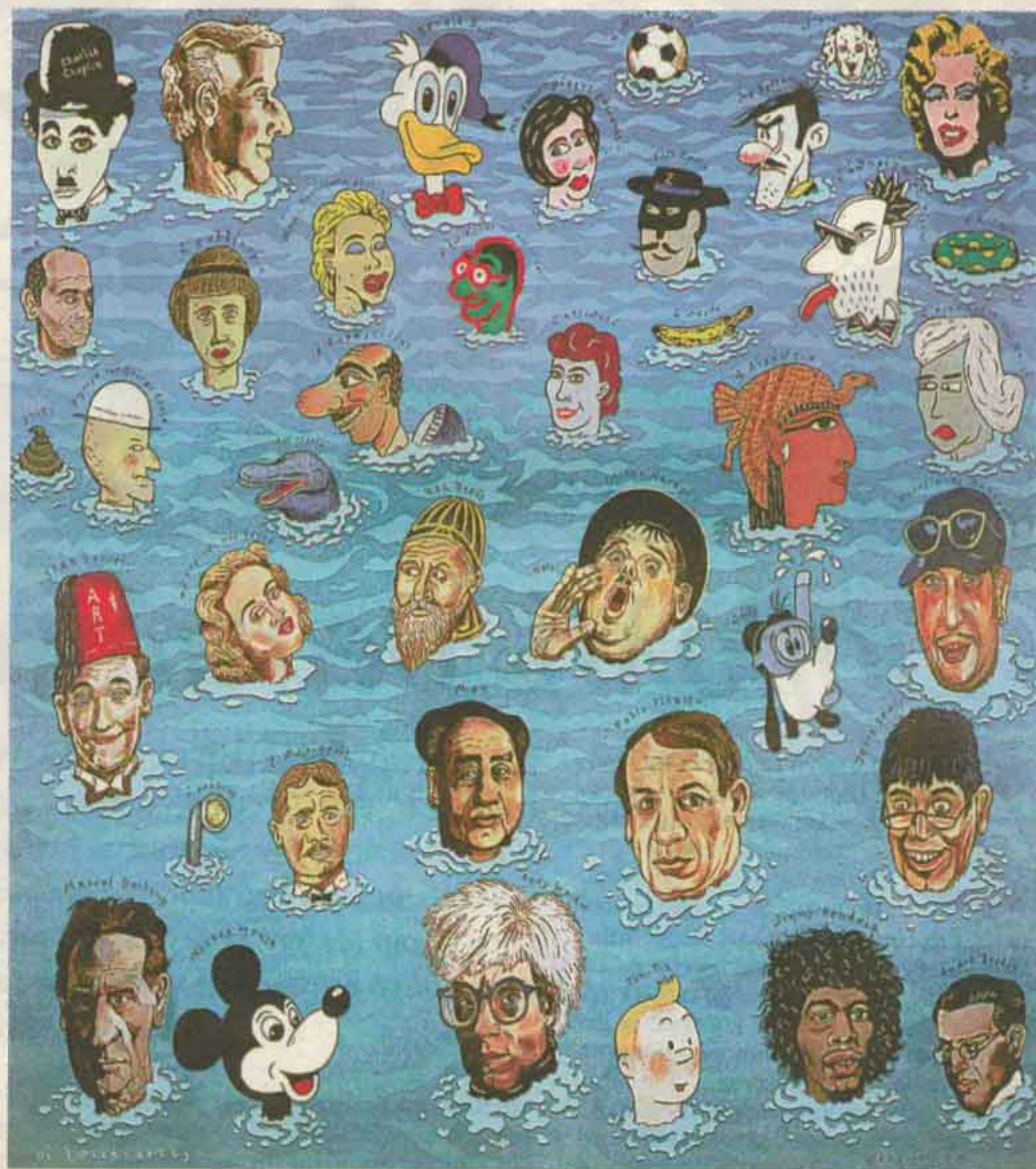
Της Βιβής Βασιλοπούλου

Οι καινούργιες συνθήκες είναι ήδη γνωστές: η μεταφορά της Art Athina από το εκθεσιακό κέντρο της οδού Κηφισίας δεξιά και χαμπλά στην Ηεlexpo αριστερά και ψηλά στον Παράδεισο Αμαρουσίου. Καλύτερες συνθήκες προσέγγισης των έργων δεν ξέρω αν υπήρξαν. Κάτω στην είσοδο το απόλυτο και παγερό κενό και η έκθεση όλη «στηριγμένη» στις κυλιόμενες σκάλες και κυλιόμενες επισκέψεις. Η βροχή των ημερών εκείνων δεν βοήθησε ιδιαίτερα, ωστόσο ο κόσμος αναλογικά πολύς. Οι αριθμοί των εισιτηρίων είναι σίγουρα πιο εύλωτοι σε αυτές τις περιπτώσεις. Οι αίθουσες τέχνης σε οσμωτική σχέση μεταξύ τους, αφού ο χώρος της μιας «επιβουλεύεται» ή φλερτάρει με το χώρο της διπλανής και οι εκθέσεις ομαδικές οι περισσότερες, διαδέχονται η μία την άλλη κινηματογραφικά ή σαν εικόνες της τηλεόρασης, που ωστόσο τους ρυθμίζει το ρυθμό της αλλαγής. Αλλά και η «αλλαγή» είναι επίμαχο και μέγα ζητούμενο, αφού έχει την εντύπωση ότι τα περισσότερα έργα είναι προκλητικά παρόμοια, σαν κοινός τόπος και στόχος ενδεχομένως ανταγωνιστικός. Το αποτέλεσμα αντάξιο της προσπάθειας. Art is straight. Biology is straight. Vito Acconci... is straight. Αθάνατοι σουρεαλιστές. Γενικά και μεσογειάκα: ή ο γιάλος δεν είναι straight ή αρμενίζουμε μη straight. Anyway, υπήρχαν και straight της ζωγραφικής σε αυτή την έκθεση, που επιμένουν θεματικά παραδοσιακά με τελέρο και μπογιές και πολύ υψηλό κίνδυνο να παρεξηγηθούν μη αναστρέψιμα.

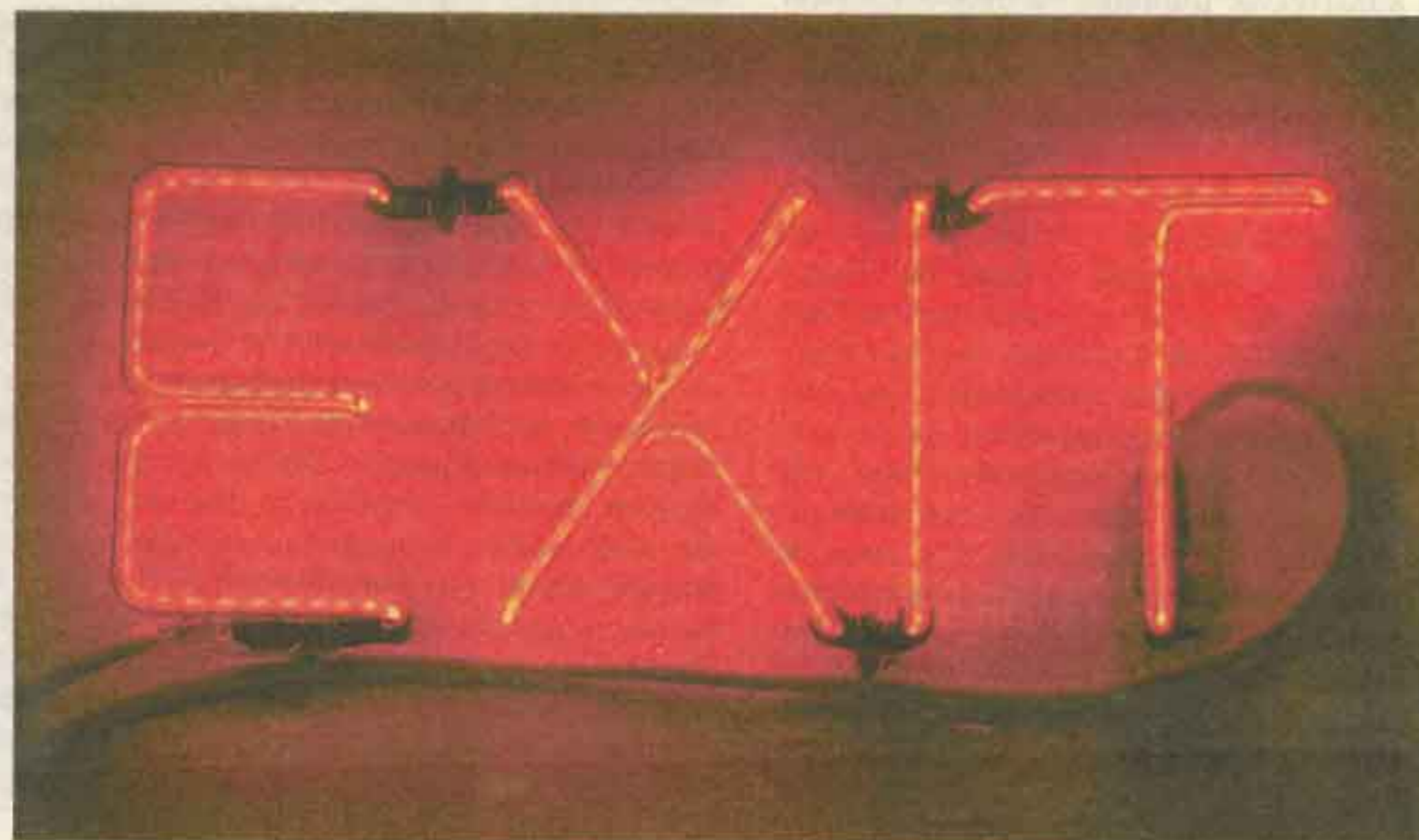
Και η κριτική των ιδίων των καλλιτεχνών δεν έλειψε: «Ό,τι παράγει δυστυχία είναι ανήθικο», «whatever is unhappy is immoral» του William Morris σε υιοθεσία και εικονογράφηση από τον Τάσο Παυλόπουλο της γκαλερί το «Αγκάθι», που προτάσσεται ολοσέλιδα συμπτωματικά και αλφαβητικά, ενώ θα μπορούσε να είχε επιλεγεί σημειωτικά και καθοριστικά για τα περιεχόμενα της έκθεσης και του προσεγγμένου ομολογουμένως καταλόγου. Αλλά αυτό πολύ δύσκολα βεβαίως θα μπορούσε να γίνει, αφού ο ορισμός του immoral (μη ηθικού) εκκρεμεί ακόμη, εκκρεμούντως διαρκώς και μονίμως του ηθικού και εκ συμπαρασύρσεως και του straight. Στη ζωγραφική και τη συμπεριφορά, εννοείται.

Ο ορισμός της τέχνης εκκρεμεί, ούτως ή άλλως. Ευτυχώς. Στη μέση περίπου του καταλόγου το κόκκινο έργο (Cerith Wyn Evans) από νέον, της βερολινέζικης γκαλερί Neu με τίτλο «Exit». Όταν η Έξοδος κάνει στον πληθυντικό τα Έξοδα, όπως είπε πρόσφατα στην τηλεόραση ένας μαθητής, και δεν ξέρουμε αν ξόδεψαν καθόλου οι ξένοι συλλέκτες που ήλθαν για την έκθεση, δεν μπορούμε να βγάλουμε κανένα συμπέρασμα για την εμπορική της κίνηση, ένα στοιχείο ιδιαίτερα έντονο σε ξένες ομόλογες εκθέσεις. Γενικά πάντως, ζήτω η φωτογραφία και η ηλεκτρονική επεξεργασία. Και το περιβάλλον... ζει καλά. Εκείνο των εκθέσεων εννοείται, ως εγκατάσταση, όχι το άλλο. Οι καλοί ζωγράφοι λιγοστεύουν. Το κιτς από είδος τείνει να γίνει τίτλος και τιμή... Τα έργα έχουν κακία και πολλή Καλλιτεχνική κακία, όπως λέμε θρησκευτική. Άλλωστε, «οι καλλιτέχνες Komar και Melamid -μεγάλοι χλευαστές (;) της σύγχρονης τέχνης- πιστεύουν ότι η τέχνη στον 20ό αιώνα αντικατέστησε τη θρησκεία γιατί χτίστηκαν πολύ περισσότερα μουσεία από εκκλησίες, γιατί πολύ περισσότεροι επισκέπτονται τα μουσεία από τις εκκλησίες, εκεί που μιλούν ελαφρώς δυνατότερα κι όπου οι άνθρωποι της τέχνης φορούν μαύρα, επειδή νομίζουν ότι είναι ιερείς της τέχνης.

Και αλλού «Μετά τον πόλεμο το μουσείο αντικατέστησε την εκκλησία ως κύρια εστία αστικής υπερηφάνειας στις αμερικανικές πόλεις». Και τα δύο «από την τέχνη στο τέλος του αιώνα» του Σταύρου Τσιγκόγλου, εκδόσεις «Τα Νέα της Τέχνης».

Τάσος Παυλόπουλος 2000, «Οι επιζήσαντες».

Cerith Wyn Evans 1999, «Νέον».